

Вінницький національний медичний університет ім. М.І. Пирогова
Міністерство охорони здоров'я України

**ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ
НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ І
НЕОБХІДНІСТЬ ВПРОВАДЖЕННЯ
НОВИХ ПІДХОДІВ У РОБОТІ КАФЕДР
МЕДИЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ У
СУЧАСНИХ УМОВАХ**

**Тези доповідей
навчально-методичної конференції
26 лютого 2014 року**

Вінниця – 2014

Фомін О.О., Коноплицький В.С.

Професійне «вигорання» науково-педагогічних працівників клінічних кафедр хірургічного профілю в умовах КМСОНП

Під професійним «вигоранням» розуміється відповідна реакція організму на значні навантаження, тривалодіючої професійні стреси. Так, за новою організацією навчального процесу істотно збільшилося навантаження на викладача з навчально-методичної роботи і залишився незмінним об'єм його клінічної діяльності, зокрема діагностично-консультативної, операційно-хірургічної, участі в організації та проведенні клінічних, клініко-патологоанатомічних конференцій, в планових і ургентних чергуваннях. За деякими розрахунками, впровадження кредитно-модульного принципу призвело до зростання педагогічного навантаження на викладача-клініциста на 60%, що пов'язано з необхідністю перевірки та роз'яснень тестових завдань та ситуаційних задач з кожною групою студентів і на кожному занятті, підвищенням вагомості індивідуальної роботи студента. Разом з тим, кількість студентів в академічних групах не зменшується і в 2-3 рази перевищує їх число в європейських країнах. Клінічний аспект роботи викладача-хірурга пов'язаний зі зростаючою екстремальністю хірургічної діяльності, недостатнім соціальним захистом і підтримкою, збільшенням юридичної відповідальності тощо, що вносить додатковий негативний вплив на психологічний стан людини. Професійне «вигорання» проявляється ознаками емоційного виснаження, збудження, недостатньо мотивованою агресивністю, інколи конфліктністю, емоційними зривами з подальшим ймовірним розвитком симптомів деперсоналізації, обмеженням кількості професійних контактів. Негативна поведінка може поширюватися на сферу колегіальних, професійно-педагогічних та дружніх відносин, що сприяє збільшенню дистанції між особою та оточуючими їх людьми. При прогресуванні професійного «вигорання» може спостерігатися редукування персональних досягнень зі зниженням самоповаги, мотивації до роботи зі стрімким зростанням невдоволення собою і роботою. І хоча за даними психологів феномен «вигорання» виникає переважно в осіб з вираженими ознаками емоційної лабільності, однак при зростанні зазначених вище психологічних навантажень він може розвиватися і у врівноважених педагогів-клініцистів. В чому ж має полягати шлях з попередження вірогідного виникнення і прогресування феномену «вигорання». Правдоподібно, його слід реалізовувати у двох напрямках, а саме, у напрямку індивідуальних профілактичних заходів та у чіткій регламентації об'єму клінічної роботи викладача-хірурга. Індивідуальний аспект стосується того, що у колективі слід створити здоровий клімат, колегіальні та товариські стосунки. Важливим чинником також є активний відпочинок, бажано на свіжому повітрі, з помірними фізичними навантаженнями. Велика роль в зазначеному контексті відводиться родині; харчування має бути раціональним, збалансованим, з високим вмістом білків, вітамінів, мікроелементів.

Клінічна діяльність викладача-хірурга вимагає більш чіткої регламентації характеру та її змісту. Якщо навчальна робота педагога є достатньо чітко визначеною тематично-календарними планами, то клінічна

сфера його обов'язків виглядає вкрай розпливчастою, оскільки в основному документі, що регламентує зазначену роботу, а саме, в Положенні про клінічну лікарню, об'єм її чітко не окреслений. І тому діапазон клінічної діяльності викладача-хірурга визначається у достатньо довільній формі.

Висновки.

1. У зв'язку із збільшенням педагогічного навантаження на науково-педагогічний кадри клінічних кафедр хірургічного профілю при організації навчального процесу за кредитно-модульним принципом та недостатньо чітко регламентованим об'ємом клінічної діяльності, виникають передумови до розвитку у них феномену професійного «вигорання».

2. Попередження виникнення та розвитку даного синдрому має полягати в площині як індивідуальних профілактичних заходів, так і чіткого визначення змісту клінічної роботи, що має знайти відображення в оновленому Положенні про клінічну лікарню.

Самостійна позааудиторна робота студентів на клінічних кафедрах сьогодні	240
Тарасюк В.С., Матвійчук М.В., Паламар І.В., Поляруш В.В., Корольова Н.Д., Малик С.Л., Подолян В.М., Кривецька Н.В.	
Інтерактивна технологія на практичних заняттях студентів V курсу з екстреної медичної допомоги	241
Тертишна О.В., Заїчко Н.В., Мельник А.В., Паламарчук І.В.	
Основні напрямки удосконалення навчального процесу при викладанні біохімії	242
Тихолаз С.І.	
До питання покращення навчального процесу з курсу «Латинська мова та основи медичної термінології» шляхом урізноманітнення видів позааудиторної самостійної роботи студентів	244
Ткаченко О.В., Вільцашок О.О., Степанюк А.Г.	
Ергономічний аспект організування роботи кафедр медичного університету в сучасних умовах	245
Ткаченко Т.В., Мостовой Ю.М., Томашкевич Г.І., Пентюк Н.О.	
Шляхи удосконалення самостійної роботи іноземних студентів у вищих навчальних медичних закладах	246
Феджага І.В.	
Самостійна робота студентів як творчий процес виховання та самореалізації майбутнього фахівця	247
Феджага І.В., Миршук Н.М.	
Шляхи удосконалення навчального процесу при викладанні курсу «Основи гомеопатії»	248
Фещук Н.М., Краснова Л.І., Александрова О.Є.	
Охорона праці у галузі як складова навчального процесу	249
Фіщук О.О.	
Роль реферативних конференцій в підготовці лікарів-курсантів ФУЛ, інтернів на кафедра ендокринології	250
Фомін О.О., Коноплицький В.С.	
Професійне «вигорання» науково-педагогічних працівників клінічних кафедр хірургічного профілю в умовах КМСОНП	251
Фоміна Л.В., Башинська О.І., Школьніков В.С.	
Тренінговий центр практичної підготовки лікарів ВНМУ ім. М.І. Пирогова - перспективний напрямок опанування практичних навичок у ВИЗ	253
Фоміна Н.С., Коваленко І.М.	
Вдосконалення навчання студентів по мікробіології	254
Франчук С.В., Поліщук Т.В.	
Плазмові рівні мозкового натрійуретичного пептиду у жінок з ГХ при успадкуванні різних варіантів гена АТ1R	255

Фомін О.О.

Патріотичне виховання у викладанні військово-польової хірургії студентам-медикам

У часи воєнної загрози пріоритетною частиною патріотичного виховання є військово-патріотичне виховання, зорієнтоване на формування у молодого покоління - дітей та юнацтва, зокрема у студентів-медиків, - готовності до захисту Вітчизни, розвиток бажання здобувати військові професії, проходити службу у Збройних Силах України як особливому виді державної служби. Зміст такого виховання має визначатися національними інтересами України і покликаний забезпечити активну участь громадян у збереженні її безпеки від зовнішньої загрози. Робота з військово-патріотичного виховання учнівської молоді має проводитися спільними зусиллями органів державного управління, закладів освіти, сім'ї, Збройних Сил України, інших силових структур.

Системна організація військово-патріотичного виховання молоді має бути спрямована на підготовку її до оволодіння військовими професіями, формування психологічної та фізичної готовності до служби в Збройних Силах, вдосконалення своєї підготовки до захисту Вітчизни.

Мета патріотичного виховання конкретизується через систему таких виховних завдань:

- утвердження у свідомості патріотичних цінностей, переконань і поваги до культурного та історичного минулого України;
- виховання поваги до Конституції України, Законів України, державної символіки;
- підвищення престижу військової служби, а звідси - культивування ставлення до солдата як до захисника вітчизни, героя;
- формування толерантного ставлення до інших народів, культур і традицій;
- утвердження гуманістичної моральності як базової основи громадянського суспільства;
- культивування кращих рис української ментальності - працелюбності, свободи, справедливості, доброти, чесності, бережного ставлення до природи;
- формування мовленнєвої культури;
- спонукання зростаючої особистості до активної протидії українофобству, аморальності, сепаратизму, шовінізму, фашизму. Неабияку роль у такому військово-патріотичному вихованні відіграє інформаційне забезпечення: організація у теле-, радіопрограмах, Інтернет-ресурсах та в друкованій пресі постійно діючих рубрик, що популяризують українську історію, боротьбу українського народу за незалежність, мову та культуру, досвід роботи з національно-патріотичного виховання різних соціальних інституцій; популяризація героїзму військових та військових медиків *протягом проведення **антитерористичної операції***;
- запобігання пропаганді у засобах масової інформації культу насильства, жорстокості і бездуховності, що суперечать загальнолюдським та національним духовним цінностям,

- на прикладі діяльності медиків та представників волонтерського руху виховувати молодь у дусі милосердя, відповідальності за життя інших, медичного нейтралітету;
- проведення занять із військово-польової хірургії та військово-польової терапії на базі військових шпиталів із залученням студентів медиків до догляду за пораненими та (на старших курсах) - до лікування
- у зв'язку із попереднім пунктом відновити та поширити службу воєнних капеланів та представників інших конфесій;
- виробництво кіно - і відеофільмів, підтримка видання науково-популярної, наукової, художньої літератури національно-патріотичного спрямування;
- у засобах масової інформації висвітлювати випадки дезертирства, мародерства та інших негативних проявів з відповідним коментарем, який засуджує;
- підготовка інформаційної та науково-популярної літератури для батьків з питань патріотичного виховання дітей та молоді у сім'ї; висвітлення в засобах масової інформації кращого досвіду родинного виховання;
- здійснення заходів щодо розширення фактографічної бази історичних подій, книг патріотичної спрямованості.

Як наслідок упровадження системи національно-патріотичного виховання ми очікуємо:

- зацікавленість молоді щодо служби у Збройних силах України, готовність до захисту України та виконання громадянського і конституційного обов'язку із захисту національних інтересів, цілісності, незалежності України, з метою становлення її як правової, демократичної, соціальної держави; зростання у молодого покоління розвинутої патріотичної свідомості і відповідальності, почуття вірності, любові до Батьківщини, турботи про спільне благо, збереження та шанування національної пам'яті, поліпшення психологічного клімату у Державі;
- збереження стабільності в суспільстві, соціальному та економічному розвитку країни, зміцнення її обороноздатності та безпеки.

<i>Сергета І.В.</i> Актуальні питання екологізації освіти у вищому медичному навчальному закладі	134
<i>Сергета І.В.</i> Проблеми та особливості підготовки студентів до Державного практично-орієнтованого іспиту з дисциплін профілактичної медицини	135
<i>Сливка О. Я.</i> Розрахункові задачі з хімії - один із способів формування логічного мислення в процесі підготовки лікарів	136
<i>Смірнова О. В.</i> Основні завдання курсу загальної хімії у світлі Закону України «Про вищу освіту»	137
<i>Сторожук І.В., Дудник В.М., Шаламай М.О.</i> Нові тренінгові технології у післядипломному навчанні лікарів-інтернів зі спеціальності «Педіатрія»	138
<i>Сулім О.Г.</i> Запровадження Закону України «Про вищу освіту» на кафедрі біологічної та загальної хімії ВНМУ ім. М. І. Пирогова	139
<i>Суходоля А.І., Монастирський В.М.</i> Інновації у лекційному навчанні на факультеті післядипломної освіти	140
<i>Тертиїна О.В., Мельник А.В., Паламарчук І.В.</i> Підходи до контролю якості викладання біохімії як поштовх до імплементації Закону України «Про вищу освіту»	142
<i>Тихолаз В.О., Школьніков В.С., Стельмайчук П.О., Руцька І.А., Лопаткіна О.П., Грищенко Ю.В., Залевський Л.Л.</i> Впровадження комп'ютерного оцінювання знань студентів у навчальний процес кафедри анатомії людини	143
<i>Ткаченко О. В., Вільцанюк О. О., Підлісна І. В.</i> Академічна мобільність в контексті змін до Закону України «Про вищу освіту»	144
<i>Трухманова С.Л., Пивоієнко В.П., Сисюк Л.П.</i> Особливості навчально-виховної роботи з іноземними студентами ВНМУ ім. М.І.Пирогова на сучасному етапі	146
<i>Тубулкан К.М., Личик Г.З.</i> Мультимедійна презентація як різновид самостійної роботи студентів під час вивчення біологічної хімії	147
<i>Фомін О.О.</i> Патріотичне виховання у викладанні військово-польової хірургії студентам-медикам	148
<i>Фещук Н.М., Краснов О.М., Александрова О.Є., Лукіна Н.Ю.</i> Проблеми наступності підготовки майбутнього педіатра	149
<i>Фоміна Н.С, Фомін О. О., Коваленко І. М.</i> Роль самостійної позааудиторної підготовки студентів у формуванні професійних якостей	150
<i>Фоміна Л.В., Фомін О.О., Меркулова Д.О.</i> Вербальність у роботі лікаря	151
<i>Чайка Г.В., Яремчук Л.В.</i> Університетська автономія як пріоритетний напрям у розвитку галузі освіти	153
<i>Чекотун Т.В., Токарчук Н.І., Коноплицька А.П.</i> Організація самостійної роботи студентів на кафедрі педіатрії в аспекті впровадження Закону України «Про вищу освіту»	154

